

Høringsvar, 8. januar 2003

Høringsvar til Indenrigs- og Sundhedsministeriets lovforslag om markedsføring af sundhedsydelse

Det Etske Råd har den 11. november 2002 modtaget Indenrigs- og Sundhedsministeriets lovforslag om markedsføring af sundhedsydelse, som forventes fremsat for Folketinget inden årsskiftet 2002/2003.

Generelle bemærkninger

Det Etske Råd har behandlet lovforslaget på rådsmødet den 19. december 2002 og finder, at lovforslaget på væsentlige områder rejser betydelige etiske betænkeligheder.

Forholdet mellem patienten og den autoriserede behandler indebærer en ansvars- og tillidsrelation af en ganske særlig karakter og adskiller sig derved fra et almindeligt kundeforhold. Sundhedsydelse har en anden natur end andre tjenesteydelse og bør være genstand for en anden vurdering end øvrige ydelse, idet der er tale om et valg, der skal træffes ud fra et behov for sundhedsmæssig behandling, og fordi de i en række tilfælde kan have vidtrækkende konsekvenser for personens helbred og være vanskelige at gøre om. Det Etske Råd finder det derfor betænkeligt, hvis reglerne om markedsføring på dette område vidtgående skal bringes til at svare til, hvad der gælder på andre områder.

Dertil kommer, at patienter er vidt forskellige, og at nogle i særlig grad er sårbare og påvirkelige. Det Etske Råd finder derfor, at de synspunkter, som i lovforslagets bemærkninger er anført om reklamer i fjernsynet, gælder tilsvarende for andre medier, der formidler reklamer, nemlig at markedsføring af sundhedsydelse rummer en nærliggende fare for, at befolkningen påvirkes til en efterspørgsel efter sundhedsydelse, der går videre end fagligt begrundet. Et reelt frit valg fra patientens side forudsætter, at vedkommende har mulighed for at gennemskue informationen, og at patienten har sikkerhed for, at de oplysninger, der kommer frem i reklamen, er korrekte og retvisende. Det Etske Råd mener ikke, at dette sikres ved det aktuelle lovforslag.

Det må forventes, at lovforslaget, hvis det vedtages i den foreliggende form, vil medføre en stor stigning i tilbuddet af sundhedsydelse på det private marked. Det Etske Råd ønsker i den forbindelse at påpege, at ifølge loven om patientforsikring (§ 1 i lovbekendtgørelse nr. 849 af 14. oktober 1992) er skader, der er opstået uden for det offentligt finansierede sundhedsvæsen, ikke dækket af den offentlige patientforsikring. En liberalisering af markedsføringsreglerne for sundhedsydelse vil derfor medføre, at en stor gruppe patienter behandlet i privat regi vil være uden forsikringsmæssig dækning. Rådet finder en sådan udvikling meget betænkelig.

Det Etske Råd ønsker endvidere at henlede opmærksomheden på, at det bør afklares, om et område som markedsføring af diagnostiske tests – for eksempel gentests – er omfattet af lovforslagets definition af sundhedsydelse, og om området dermed er dækket af lovforslagets bestemmelser. Det Etske Råd ønsker i denne forbindelse at advare stærkt imod, at der åbnes for mulighed for markedsføring af genetiske tests efter de foreslåede retningslinier i lovforslaget. Det er Det Etske Råds opfattelse, at der bør udarbejdes særlige regler for markedsføring og udførelse af genetiske tests, specielt med henblik på at sikre en forsvarlig opfølgning og rådgivning i forbindelse med foretagelse af genetiske tests og diagnosticering. Der henvises herved til rådets redegørelse Gén-undersøgelse af raske.

Endelig skal rådet bemærke, at det ikke ses at være afklaret, hvordan forholdet mellem de på lovforslagets side 21 nævnte forhold om for eksempel angivelse af særlige arbejds- eller interesseområder og angivelse af uddannelseskvalifikationer og titler, som ikke er godkendt af offentlige myndigheder, kan forenes med Lægelovens § 23 om kvaksalveri, hvor det blandt andet er anført: "den der uden at have autorisation som læge betegner sig som læge eller på anden måde, der er egnet til at vække forestilling om, at han har sådan autorisation, straffes etc..."

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

§ 2 -Vildledning, nedsættende omtale m.v.

inder det ikke forsvarligt, at alle de forhold, som angives i bemærkningerne til forslagets Cookies skal kunne anvendes ved markedsføring af sundhedsydelse, herunder især adgangen til særlige interesseområder, sygdomssymptomer eller mere eller mindre veldokumenterede

kvalifikationer. Selvom det anføres i bemærkningerne, at det ikke vil være lovligt at angive urigtige oplysninger, vil det inden for lovens rammer fremover være muligt at anvende subjektive tilkendegivelser såsom "gode erfaringer med" om den enkelte ydelse, behandlingsstedet mv.

Selvom det fremgår af forslaget § 2, stk. 4, at rigtigheden af angivelser af faktiske forhold skal kunne dokumenteres, vil sådanne angivelser kunne komme til at hvile på et helt subjektivt grundlag uden informativ relevans for forbrugerne.

En reel information forudsætter, at forbrugerne får mulighed for at vurdere, hvad der er faglig kvalitet. Loven må derfor som minimum suppleres med kodeks for, hvilke standarder og indikatorer for kvalitet, der kan anvendes i markedsføringen.

§ 4 Sundhedsstyrelsens tilsyn med lovens overholdelse

Sundhedsstyrelsen varetager det generelle tilsyn med sundhedsvæsenet og fastsætter standarder for faglig og korrekt sundhedsfaglig virksomhed. Efter lovforslagets § 4, stk. 1, fører styrelsen tilsyn med lovens overholdelse. Efter § 4, stk. 3, er styrelsen dog ikke forpligtet til at behandle alle sager, som forelægges. Rådet finder det blandt andet på denne baggrund betænkeligt, at der efter forslaget § 4, stk. 8 ikke er nogen mulighed for at indbringe Sundhedsstyrelsens afgørelse til højere administrativ myndighed.

Et medlem af rådet, Karen Schousboe, har dog ønsket at gøre opmærksom på, at efter hendes mening er reklame lettilgængelig kommunikation og sikrer derfor et bredt og demokratisk kendskab blandt almindelige mennesker til det, som ellers kun mere videbegærlige har adgang til. Ved at indtage en restriktiv holdning til sundhedsreklamer nægtes den brede offentlighed således adgang til informationer som den mere uddannede del let kan skaffe sig. Herved etableres en afgørende ubalance i den ligelige fordeling af sundhedsydelse i vores samfund.

Publiceret: 08.01.2003

Links from this page

1. <http://www.adgangforalle.dk/>